

kadınların sesi

ilerici kadınlar derneği yayın organıdır

TEMMUZ 1976
YIL : 1 SAYI : 12

ASGARÎ ÜCRETLER YETERSİZDİR !..

Hayat pahalılığının belimizi büktüğü, devamlı yükselen fiatlar karşısında, maaşımızın yok denecek kadar azaldığı ülkemizde, asgari ücretler 60 lira olarak belirlendi. Vergiler kesildikten sonra elimizde kalan para ise net 40 ile 50 lira arasında olacak. Oysa besin uzmanlarının yaptıkları incelemelere göre 5 kişilik bir ailenin sadece günlük besin ihtiyacının para olarak karşılığı 107 lira 60 krş.

Bir günlük besin ihtiyacına 107 lira dedik. Peki emekçiler sokakta mı otururlar? Ev kirası vermezler mi? Çoluk çocuk çıplak mı dolaşırlar, giyinme ihtiyaçları yok mudur Yakacak, gezme, eğlenmeye hiç hakları yok mudur? Bütün bu ihtiyaçları bir güne bölersek en azından 70 ile 80 lira tutar. Beslenme parası da eklenince yuvarlak hesap 200 lira çıkar ortaya.

200 liralık ihtiyaca karşılık 60 lirayı veren patronlar, emekçilere bırakalım insanca yaşamanın asgari şartlarını, doğru dürüst beslenmeyi dahi çok görüyorlar. İşçi ücretlerine yapılan her zammın, ülke ekonomisi için büyük kayıplara yol açacağını savunuyorlar parababaları.. Vergi iadesi adı altında milyonları cebe indirirken, ülke ekonomisini düşünmüyorlar ama!..

Peki sonuç ne olacak? Sonuç belli tabii. Emekçiler yaşayabilmek için kadınlarını çocuklarını çalışma hayatına sokacaklar, patronlar daha çok kâr etmek için kadın ve çocuk emeğini sömürmeye yönelecek. Çünkü, asgari ücret tespitinde çocuk emeği de 50 lira olarak belirlendi. Aradaki 10 liralık fark, karlarından başka hiç bir şey düşünmeyen patronları kadın ve çocuk emeğini her zamankinden daha çok sömürmeye itecek..

Emekçilerin karıları, kardeşleri, çocukları olan bizler sömürünün insafsızca pençesinden kurtulmak için, ev kadınlarını ve tüm emekçi analarını, karılarını, bacılarını, aşağıdaki isteklerimiz doğrultusunda mücadeleye çağırıyoruz:

— Asgari ücret fert başına değil, bir işçi ailesi birim alınarak hesaplanmalı,

Asgari ücretten vergi kesilmemeli,

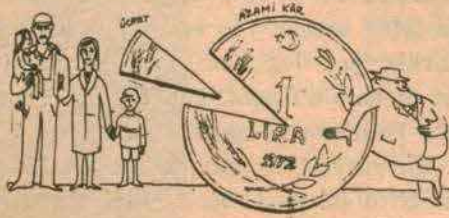
— Asgari ücret tespiti 2 senede bir değil, en geç 6 ayda bir olmalı,

— 16 yaşından küçük çocukların iş güvenliği sağlanmalı, 6 saatten fazla çalışmaları yasaklanmalıdır.

— Kadın işçilere işe eşit ücret uygulanmalıdır.

— Fiat kontrol ekiplerinin çalışmaları denetlenmeli,

— Keyfi zam yapılması yasaklanmalıdır.

Ana + Baba + 6 yaşından küçük çocuk	TÜRKİYE	SOSYALİST ÜLKE
ASGARİ ÜCRET	1800 Lira	220 Lira
BESLENME GİDERLERİ	TÜRKİYE	SOSYALİST ÜLKE
6 Kg. Et (haftada 4 kg)	640 lira	32 lira
4 Kg. Şeker	280 »	14.20 »
4 Kg. Şeker	36 »	3.60 »
Süt ve Süt Ürünleri	460 »	8 »
Un, Makarna vs. (6 Kg)	60 »	4 »
Meyva-Sebze	460 »	12 »
Ekmek-Pasta-Yumurta	240 »	4 »
1 Kişi Dışarda Öğle Yemeği	275 »	24 »
Toplam :	2451 Lira	77.60 »
DİĞER İHTİYAÇLAR	TÜRKİYE	SOSYALİST ÜLKE
Kira (kalorifersiz, 2 oda, mutfak)	750 lira	2.92 Lira
Yakacak (3 ton kömür, 5 çeki odun)	125 »	3.50 »
Gelir vergisi	250 »	13 »
Sendika	25 »	2.94 »
Kreş	750 »	12.5 (%70'ini fabrika veriyor)
Yol ücreti	250 »	6 »
Temizlik masrafı	100 »	3.20 »
Eğlence	100 »	3 »
Toplam :	2350 Lira	47.06 Lira
Ödenmesi gereken asgari ücret :	4801 Lira	124.66

BAŞYAZI

PAHALILIKLA SAVAŞ

100 liranın adeta yüz kuruş değerine indiğini gün be gün gözlüyoruz. Her akşam eve döndüğümüzde, cüzdanımızı açıp «Acaba para mı düşürdüm» diye derin derin düşünmekten kendimizi alamıyoruz. Fiyatlar her geçen gün hızla artıyor. Halkımızın temel gıda maddesi olan ekmek sık sık gramajı düşürülerek zam üstüne zam yiyor. Bir ekmek bir kişiyi ancak doyuracak boya indi. Fiyatı artan yalnız ekmek mi? Değil tabii. Sebzelerin, ülkemizde bol miktarda yetişen meyvaların yanına yaklaşamaz olduk. Gıda maddelerinin yanı sıra ev eşyaları, ev kiraları ve akla gelebilecek her türlü eşya fiyatları da alabildiğine yükseliyor. Bazı maddelerin yalnız fiyatı yükselmekle kalmıyor. Örneğin gaz tüplerinin piyasadan çekileceği, ilaç sıkıntısının başlıyacağı sık sık basında yer alıyor. Bu maddelerin piyasadan çekilmesinin nedeni elbette kullananların sayısının hızla artmış olması değil, fiyatlarını arttırmak için sanki ihtiyaca yetmiyormuş gibi göstermek. Hatırlıyacağımız gibi bir süre önce de margarin piyasadan çekilmiş, margarin sıkıntısı yaratılmış, daha sonra fiyatları artmış olarak tekrar bol miktarda piyasaya sürülmüştü. Tabii bu kadar sıkıntısını çektiğimiz bir maddeyi bulunca da fiyatının artıp artmadığına bile dikkat etmemiştik.

İşte bir kısım maddelerin fiyatlarını sanki üretimi azalmış gibi göstererek, bir kısım maddelerin fiyatlarının artışına ise emekçilerin ücret artışlarının sebeb olduğu kandırmacasını yaymaya çalışıyor hakim sınıflar Oysa pek iyi biliyoruz ki fiyatlar ücretlerin kat kat üstünde gidiyor. Asgari ücretlerin 60 liraya yükseldiği (bu yükseliş gereken ücretlerin çok altında olduğu halde) açıklanır açıklanmaz fiyatlar da derhal yükseldi. Ücretlerimiz bir arttıysa fiyatlar 5-10 arttı.

Tüm bunların yanı sıra sanki fiyatı artmamış gibi gösterilen oysa dolaylı olarak halkın sırtına yüklenen petrol fiyatları da var. İlgililer petrol fiyatları artışının halka yansıtılmıyacağını, bu artışın hazine tarafından karşılanacağını açıkladılar. Acaba hazineden ödenen para emekçi halkımızın sırtından çıkmıyormu? Zaten petrol fiyatına zam gelmeden dolmuş, taksi, otobüs ücretlerine zam gelmişti.

Görüyoruz ki fiyatların artışı en çok biz emekçilerin belini bükerken de bu fiyatların artış nedeni olarak bizim üç kuruşluk ücret artışımız sebep gösteriliyor. Zamların en çok etkilediği kişiler olarak biz emekçi kadınlar yükselen fiyatlar karşısında :

— Belediyelerin kira ve diğer madde fiyatlarına narh koymalarının ve fiyatların sürekli kontrol edilmesi için fiyat kontrol komitelerinin oluşturulması,

— Kurulacak fiyat kontrol komitelerinde bizlerin de örgütlü olarak görev alması,

— Tanzim satış mağazalarının sayılarının çoğaltılması ve yeterli hale getirilmesi,

— Et tanzim satışlarının da düzenlenerek et kuyruklarının ortadan kaldırılması,

— Tesbit edilenden daha fazla fiyatla mal satanlarla mücadele edilmesi ve yasal etkin tedbirler getirilmesi için çalışmalıyız.

DÜNYA BARIŞI İÇİN ELELE

Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu üyesi bulunduğu Dünya Barış Konseyinin insanlığın ilerlemesi için çaba harcayan bütün hükümetlere ve parlementolara, bütün barıştan yana güçlere, siyasi partilere, sendikalara, kadın ve gençlik örgütlerine, dini, toplumsal ve kültürel kuruluşlara dünyada adil ve kalıcı bir barışın kurulması için, genel ve tam bir silahsızlanma için, Birleşmiş Milletler Dünya Silahsızlanma konferansının en kısa zamanda toplanmasını sağlamak için yaptığı Stockholm çağrısı derneğimiz tarafından 13 Mart 1976 da imzaya açıldı. Bugüne kadar toplanan 3000'e yakın imza 1 Eylül Barış gününe kadar Birleşmiş Milletler Örgütüne gönderilecek. Bütün dünyada açılan bu imza kampanyası barış için Uluslararası dayanışmanın somut bir örneğidir. Barış için mücadele, günümüzde savaşların ve askeri tehdidin doğurucusu olan emperyalizme karşı mücadelenin bir parçasıdır. Kapitalist ülkelerde gerici çevreler, servetlerini silah yapımından elde eden parababaları ve bunların siyasi temsilcileri barışın en amansız düşmanıdır. Bu modern cellatlar her yerde savaş kışkırtıcılığı yapıyor, silahlanma yarışını körüklüyorlar.

Silahlanma yarışı yeryüzünün pekçok ülkesinde sürekli artan hayat pahalılığı, enflasyon ve ekonomik bunalımla karşı karşıya bulunan geniş halk yığınlarının sırtında ağır bir yüktür. Bir atom savaşının patlak vermesi ise hem dünya üretici güçleri, hem de geniş emekçi yığınları için büyük bir yıkım demektir.

Barış için mücadelede emekçilerin karşısında yeralan güçler, yani emperyalist güçler, yani silah tekelleri, yani tüm gerici faşist çevreler, yine emekçilerin ekonomik, demokratik ve toplumsal haklarının kazanılması ve genişletilmesi için mücadele ettikleri güçlerdir.

Barış içinde yanyana yaşama ilkesinin gerçekleştirilmesi için dünya halklarının verdiği mücadele emperyalizmin saldırgan emellerine ve diğer ülkelerin iç işlerine karışmasını, özellikle de halkların ulusal kurtuluş mücadelesini ezmesini engellemekte, ilerici güçlerin emperyalizme, baskı ve sömürüye karşı mücadelesini geliştiren elverişli bir ortam yaratılmasına da katkıda bulunmaktadır.

ayın konusu

TOPLU SÖZLEŞMELERDE İSTEMLERİMİZ

Ülkemizde kadın emekçiler ve analarla ilgili yasal haklar hem son derece yetersizdir, hem de bir çoğu işverence uygulamaya konulmamaktadır.

Toplam işgücünün üçte birini oluşturan emekçi kadınlarımızın varolan hakları işverenler tarafından hep kulak arkasına atılmakta, onların sessizliğinden ve pasifliğinden yararlanarak büyük kârlar sağlamaktadırlar.

İşveren, kârını azaltmayı göze almayacağından bu sömürü düzeni de devam edecektir. Oysa kadınlar yasal haklarını öğrenerek, taleplerini işverenlere sendikaları aracılığıyla iletmeli ve kabul ettirmek için yasal yollardan zorlanmalıdırlar. Ancak herşeyden önce, en acil ve somut istemlerimizi açıkça belirlemek zorundayız: Kadın emekçilerin toplu sözleşmelerde yer alacak istemleri nelerdir?

— Eşit işe eşit ücret ilkesinin hiç bir fark gözetilmeksizin uygulanması, işverenlerin işi kadın-işi, erkek işi diye ayırmalarının engelenmesi, meseki eğitimin iş saatleri içine alınması,

— Eğitim olanaklarının sağlanması ve dolayısıyla vasıfsız işçi olmaları nedeniyle düşük ücretli yerlerde çalışan kadınların haklarının korunması,

— Çalışma koşullarının düzeltilmesi ve geliştirilmesi, iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesinde tedbirler alınması,

— Kadınların gece çalışmalarının önlenmesi, zorunlu fazla mesailerin kaldırılması,

— Her iş yerinde kreş ve yuva açılması, emzirme odasının kurulması, ayrıca bu kreşlerin denetiminde işçiler tarafından seçilecek kadın temsilci bulunması,

— Çocuğu, kreşde bulunan revirde tedavi edilemeyecek ana ve babaya ücretli izin verilmesi,

— Gerektiğinde bu kreşlerde gece de çocukların bakımlarının sağlanması, böylece annenin sosyal çalışmalara katılmasına olanak sağlanması,

— İşyerinde gebe ve emzikli kadınlar icin gerekli beslenmeye önem verilmesi,

— Doğum izin hakkının doğum öncesi 3 ay ve doğum sonrası 3 ay olmak üzere toplam 6 aylık bir süre olarak saptanması,

— Hiç bir ücret kaybına uğramadan çalışma saatlerinin kısaltılması, dolayısıyla kadınların toplumsal meselelerle ilgilenmeye vakit ayırabilmeleri,

Maliyetleri arttıracağı ve böylece kârlarını düşüreceği gerekçesi ile işverenler bu haklı ve acil istemlerimizi karşılamamaktadırlar. Bunları **işverenlere dayatmak için sendi**kalarda örgütlenmeli, görev almalı ve işçi sınıfının genel mücadelesine aktif olarak katılmalıyız.

Bu sayımızda hem ana hem işçi olan bir kadının evinde yaptığımız sohbeti sunuyoruz.

EMEKÇİ ANALARDAN BİRİYLE SOHBET

> Çocuklarımdan üçü doktorsuzluktan ve hastalıktan öldü

Bir akşam üzeri yorgun argın evlerine dönen işçilerle birlikte biz de Alibeyköyü merkezinden tepeye, gecekondulara doğru tırmanmaya başladık. Bir yandan yürüyor, bir yandan da bu yolu (aslında yol falan yoktu gecekondular arasındaki boşluklardan yürüyorduk) her gün gidip gelenleri düşünüyorduk. Gecekonduların önünde kadınlar oturmuş örgü örüyor, çocuklar ise toz toprak içinde oynuyorlardı. «Bu yol da bitecek gibi değil» derken nihayet aradığımız evi bulduk. Ve kapıyı çaldık. Kapı açıldığında Zehra teyze karşımızdaydı.

— Hoş geldiniz kızlar, içeri buyurun.

— Zehra Teyze gecekondusunda bizi misafir etmekten, sohbetimizden çok memnun kaldığını söyledi.

Gecekondudan içeri girdik. Bildiğimiz diğer gecekondulardan farklı değildi. Zehra teyzeyi daha önce çalıştığı fabrikada işinin başındayken görmüştük.

Oturup karşılıklı hal hatır sorduktan sonra kahvelerimizi içerken bir yandan da Zehra teyze anlatıyordu.

— 49 yaşımdayım, 49 gün ömür sürmedim. Ayancık'ın bir köyünde doğdum.

Anasız, babasız kaldığımda daha çok küçüktüm. Amcalarımın yanında büyüdüm ve 15 yaşıma bastığımda herkes gibi ben de birisine verildim; yani evlendim. 12 çocuk dünyaya getirdim. Ama yarısını ancak yaşatabildim.

Çoçuklarımdan üçü hastalıktan ve doktorsuzluktan öldü. Biri benim tarlada çalıştığım sırada derede boğularak, biri de ocaktaki sıcak suyun devrilmesinden yanarak öldü. Bu acılar bir yandan, sefillik bir yandan derken, kalkıp İstanbula geldik belki yaşantımızı değiştirebiliriz diye. Ama ne gezer. İş bulmak için az dolaşmadık. İş bulduk, bir süre sonra işten attılar. İş aradık yeniden. Birkaç yer değiştirdikten sonra nihayet şimdiki çalıştığım Santral Dikiş Fabrikası'na girebildim.

Bu yaşta fabrikalarda çalışan kadınların çalışma koşulları iyi düzenlenmelidir. Oysa 49 yaşındaki Zehra teyze bakın ne diyor?

— Domino makinesinde çalışıyorum. İşim ağır değil ama asitli birşey var o boğazlarımı yakıyor. Yoğurt bile vermiyorlar daha. Biz 175 kadınız ve aşağı yukarı hepimiz aynı durumdayız.

> Böyle yerler olsa kadınların içi de işi de rahat olur

Zehra teyze çalışmaya başladıktan sonra çalışırken çocukları bırakacak kreş, çocuk yuvası olmadığından iki çocuğunu kaybetmiş bir ana. Kendisine çalıştığı iş yerinde kreş olup olmadığını sorduğumuzda bunun ne olduğunu bile bilmediğini söyledi. Bu konuda kendisini biraz aydınlattığımız zaman ise şöyle dedi:

— Böyle yerler olsa kadınların içi de, işi de rahat olur. Ben sabah 5-6 da kalkıyorum, yiyecek bir şeyler hazırlayıp evden çıkıyorum. 8 de işbaşı yapıyorum. Çocukları evde bırakıyorum, yandaki komşu gözkulak oluyor ama aklım onlarda oluyor iş boyunca.

Kadınların sendikalarda daha aktif olarak çalışmaları gerektiği konusunda düşüncelerini de şöyle açıkladı:

— Deminde söyledim ya ben sabah erkenden kalkıp işe gidiyorum. Akşam 5'te işten çıkıyorum, eve geliyorum. Yemek, ev işi, çamaşır, bulaşık derken gece yarısını buluyorum. Oğlum gece 12-1 de işten geliyor. Onu doyurduktan sonra ancak yatabiliyorum. Bazen hiç uyumadan işe gittiğim de oluyor. Ama yine de bazı 1-2 kadın işçi beraber sendikaya gidiyoruz.

— «Şartlarımız zor, çalışmak - geçinmek-çocukları yetiştirmek-ev işlerini yürütmek çok zor. Ama onları, çocukları daha iyi yarınlar bekliyor, buna inanıyorum.»

Bizim sendikamız DİSK'e bağlı Tekstil sendikası. Sendikamızda birşeyler öğrenmeye de başladık. 1 Mayıs İşçi Bayramına sendikamızın üyeleriyle birlikte katıldık. Bazı kadın işçiler geliriz dediler, gelmediler. Böyle şey olmaz. Birşey yaparken hep birlikte olmalıyız; birlikten kuvvet doğar. Ben 50 yaşımda Şişhane'den Taksim'e yürüdüm. Gene olsa gene yürürüm. Biz işçiler birlik olmazsak yaşayamayız bile. Ben çalışıyorum kocam, oğlum çalışıyorlar ama bu pahalılıkta geçinemiyoruz. 400 liraya iki göz odada oturuyoruz. Yolu yok, sabah akşam yarım saat tepe tırmanıyoruz. Pazara çıkıyorum. 200 liraya file dolmuyor. Etin yüzünü bile gördüğümüz yok. Çocuklar sıska sıska. Küçükleri okula zor gönderiyoruz. Benim okumam yazmam yok, bari onlar okusun dedik ama gücümüz yetmedi. 2 çocuğumuzu ortaokuldan alıp işe verdik. Dokumada çalışıyorlar, 200 lira haftalık alıyorlar. Bu para kendilerine yetmiyor. Ama gelecekte çocukların bizden iyi yaşayacağına inanıyorum.

Zehra Teyze'nin bu düşüncesini paylaştığımızı söyleyerek veda ettik.

> 1 Mayıs İşçi Bayramına sendikamızın üyeleriyle birlikte katıldık. Ben 50 yaşımda Şişhaneden Taksime yürüdüm. Gene olsa gene yürürüm.

Bu sayımızda tanınmış hikâyecimiz Bekir Yıldız'ın «Beyaz Türkü» adlı hikâyesinin resimlenmiş özetini sunuyoruz.

Bu hikâyede bir karı kocanın kaçışı anlatılıyor. Nerede, nasıl, kimlerden, niçin kaçıyor bunlar?.. Dünyanın geri bıraktırılmış, hemen hemen bütün sınıflı toplumlarında insanların büyük çoğunluğu baskı ve zorbalıkla karşı karşıya. Böyle toplumların insanları, kimi zaman güçsüz ve çaresizce kaçıyorlar, kimi zaman yiğitçe, mertçe direniyorlar.

Beyaz türkü

bekir yıldız

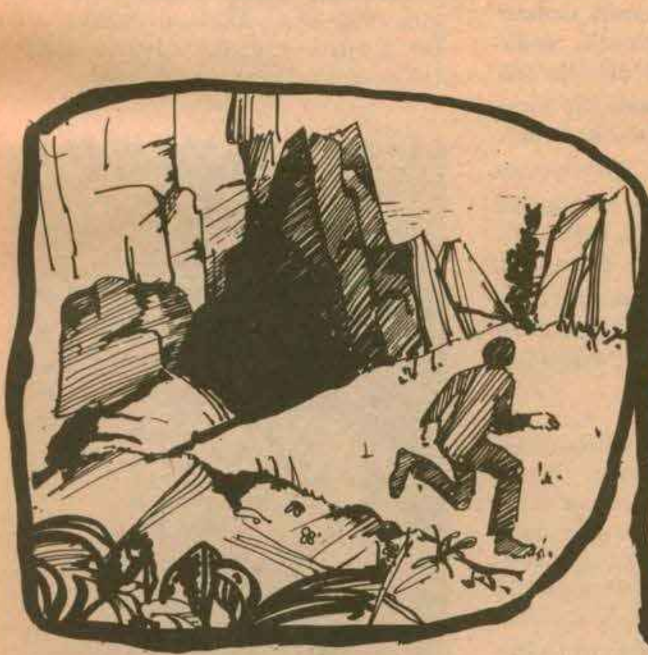

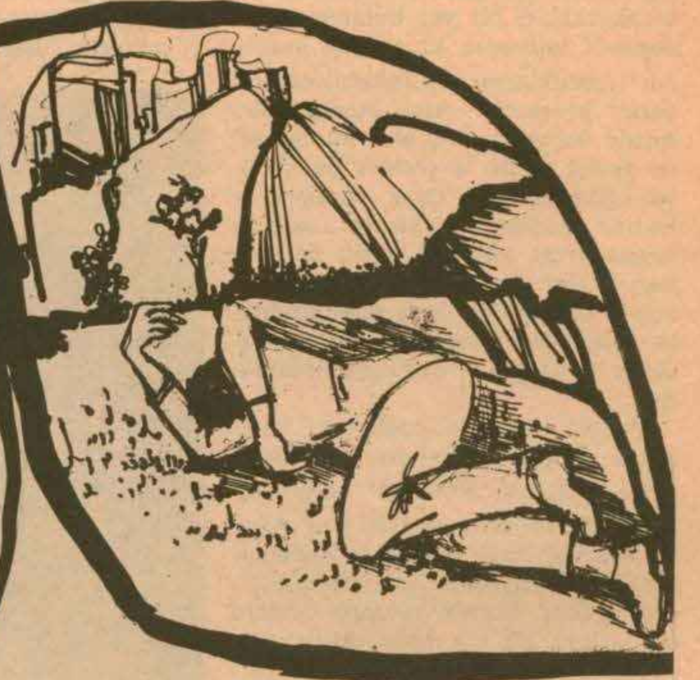

Çukurun içine atıyorlar kendilerini. Adam daha az görünüyor. Kadın gebe. Geçiyor arabalar. Rahatlıyorlar. Adam sırtüstü şimdi. Kadın oturmuş. Gözlerini göğe veriyor adam. Karısına bakıyor bir ara. Belli belirsiz. Kadın. «Kuruduk ot gibi,» diyor. **«Yeşerecek»** diyor kocası **«Çocuğumuz doğmadan yeşerecek, yeniden kurumuş yapraklar. Çocuğumuzla birlik büyüyecekler.»** İki elini birden karnında gezdiriyor kadın. Çocuk derisinin altında kıpırdanıyor. «Bak,» diyor kadın. «Elini şuracığa koy. Nasıl da tekmeliyor anasını. **«Ses,»** diyor adam. **«Duyuyor musun? Uzakta değiller.» «Yavaş konuş!»** Soluğu, toprağı kıpırdatırken. **«Çocuğumuzun türkü söylemesi gerek. Mutluluk üstüne, özgür türküler.»** Susuyorlar. Uzaktaki ses de cansız bu sıra. Bekliyorlar bir süre. Kadın kocasına bakıyor. Siyah, parlak gözleri yorgun. Dudakları çatlak. Buruşturulmuş kâğıt gibi. Gözgöze geliyorlar. «Bu işin sonu ne olacak?» diye soruyor adam. Güneş, güçlü bir buluta varıyor. Bulut, kaplıyor onu. Her yan solgun. Sesler geliyor yeniden. Güneş unutuldu şimdi.

Karı-koca büzülüyorlar. Adam yeni bir kararı dillendiriyor. **«Ben»** diyor **«Senin soluna doğru gitmeliyim. Sen kurtul.»** «Olmaz,» diyor kadın. «Herşeyi seninle birlik göğüsleyeceğim.» **«Çocuğumuzu taşıyan sensin,»** diyor adam. **«O kurtulmalı.»** Güneş bulutu geçti. Yanyanalar. Sarılıyorlar birbirlerine. **«Gidiyorum,»** diyor adam. **«Ben,»** diyor adam. **«Sesi üstüme çekerken sen kaç, sığın bir yere.» «Ya sen?»** diyor kadın ağlamaya hevesli, Adam koşuyor. Adam bir görünüyor, bir kayboluyor. Uzaklaşıp ufalıyor her an.

Kadın iki dizi üzerinde dikiliyor. Bu sıra sesler çoğalıyor uzakta. Yaklaşıyorlar, kadının uzağındaki adama. Sesler, sesler... Adam düşüyor. Kadın kalkıyor, yardan aşağıya koşuyor. Düşmemek biricik amacı. Kendisi için değil. Karnındaki çocuğu, düşüp hırpalamak istemiyor. Tıkanıyor. Duruyor. Kocası öbür yamaçta. Yanına gitmeyi düşünüyor. Sesler... Kadın yeniden koşmaya başlıyor. Bir dereye varıyor. Su incelmiş. Geçiyor. Bir lokmacık su, bozkır gibi geliyor. Suyun düzlüğü korkutuyor kadını.

Yeniden yürüyor. Yaşlı bir ağacın gövdesine yaslanıyor.

Ciğeri paralanmış sanki. Soluğu kıt. Karnıda inip kalkıyor. İki eliyle kavrıyor derinin altındaki çocuğu.

Aklına, az önce kocasının söyledikleri geliyor. «Baban büyüyünce türkü söylemeni ister. di. «Dere içindeki sesleri ilk kez duyuyor. Böcekler ötüyor. Kuşlar cıvıldıyor. «Oh!» diyor.» Doğanın sesi ne güzel. «Az önce korktuğu suya yaklaşıyor. Çömeliyor. Su alıyor çaydan.

Yüzünü yıkıyor. Taze, ama yorgun saçlarını da karıyor suyla. Sesler...

Kuşlar susuyor. Böcekler de seslerini esirgiyorlar sanki. Yeni ses. Sesler. Çok yakında. Kadın kalkıyor yerinden. Ardına siniyor ağacın. Sesler götürüyor birisini. Kadın tanıyor yerde sürüneni. Yüreği çatlayacak, acı ve korkuyla. Çocuk da görüyor sanki. Babası için kıpırdanıyor. Sesler bir bütün şimdi. Çocuk da. Çocuk çıktı bile. Hem de anasını, sancılar içinde yere düşürerek. Yarım can çocuk... Ama türkü de söyliyecek, büyüyebilirse. Beyaz ve özgür türküler...

BULGARİSTAN KADINLARININ YAŞAMI

«Kadının kurtuluşu toplumun kurtuluşu'ndan ayrı düşünülemez»

Son zamanlarda ülkemizi komşu ve dost devlet ülkelerinin başkanları ziyaret etti. Bunlardan bir tanesi de Bulgaristan devlet başkanı Todor Jivkov'du. Geçen sayımızda yine bir komşu devletin, İran kadınlarının durumunu anlatmıştık. Bu sayımızda ise farklı bir sosyal sisteme sahip Sosyalist Bulgaristan'da kadınların durumunu anlatmaya çalışacağız.

Bulgaristan, Avrupa ülkelerine göre geri kalmış kapitalist bir ülkeydi. İkinci Dünya Savaşından önce Almanya'da Hitler faşizminin yerleşmesiyle birlikte Bulgaristan'da faşist Almanya yanlısı işbirlikçi bir hükümet kurulmuş ve geniş halk yığınları faşizmin ve savaşın acılarını derinden hissetmişti. Ta ki Hitler Almanyası ve Faşist Mussolini İtalyası yenilene dek. Bundan sonra Ülkede yepyeni bir düzen kurulmuş, sosyalizmin kurulmasında Bulgar kadınlarının katkısı büyük olmuştur. Sosyalist bir Bulgaristan Bulgar kadınlarına ne getirmiştir?

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Anayasası şöyle diyor:

«Anne-Kadın, ekonomik ve sosyal örgütlenmelerde devletin özel yankoruma ve ihtimamından yararlanır, izin hakkına sahiptir. Çalışmasının karşılığı tümüyle korunarak doğumdan önce ve sonra ödenir. Doğum hekimliği ve tıbbi yardımlar onun çalışmasını hafifletmek amacıyla önceden görülür.. doğum evleri ve cocuklar için kuruluşlar durmadan geliştirilir, halka ait beslenme ve ortaklaşa hizmet kuruluşlarının sayısı da durmadan artar.»

Bugün gerçekten de Bulgaristan'da kadın emekçiler işe giderken çocuklarını fabrikanın kreşine ve yuvasına gönül rahatlığıyla bırakabilmektedir. Ülkedeki 0-3 yaş arasındaki 36 648, 3-7 yaş arasındaki 322.000 çocuk kreş ve ana okulların dan faydalanmaktadırlar.

Gebeliğin 4. ayından sonra ve 10 aylıktan küçük bebeğe sahip olan annenin sağlığa zararlı ve güç faaliyetlere olduğu kadar ek çalışmasına ve gece çalışmasına izin verilmez.

Bulgaristan'da kadınlara doğumdan önce 45 gün ve doğumdan sonra birinci çocuk için 120 gün, ikinci çocuk için 150 üçüncü çocuk için 180 gün izin verilir. Şayet anne isterse çocuğu 3 yaşına ulaşıncaya kadar tekrar işine dönmek şartıyla ücretsiz izin alabilir.

Bulgaristan'da çalışmayan insan yoktur. Ancak kadınların çalışma hayatına katılması onların yükünü arttırmıyor, tersine sosyal üretim içindeki kadın aile hayatında, çalışma hayatında ve toplum içinde daha aktif ve saygılı bir yere kavuşuyor.

Bulgaristan'da çalışan kadınlara yapılan bir ankette şöyle bir soru sorulmuş: «Kocanızın aylığı iki katına çıkarılsa işinizi bırakırmısınız?» Kadınların % 96 sının cevabı «Hayır» olmuş. Bu da Bulgar kadınlarının toplumun ilerlemesi mücadelesine gönüllü katılmadaki rolünü gösteriyor.

Kuşkusuz Bulgaristan'da da kadınların tüm sorunları bitmiş değil. Tam ve gerçek eşitliğin sağlanması daha uzun sürecektir. Ancak sosyalist ülkelerin deneyimi bir kez daha kadının kurtuluşunun toplumsal kurtuluştan ayrı olmadığı ve ancak sosyalizm koşullarında gerçekleşebileceğini gözler önüne sermektedir.

ÇALIŞMA HAYATI ile ANALIĞIN BAĞDAŞTIRMASI için çalışalım...

Tüm emekçi anaların ortak bir derdi var. İşe giderken çocuklarını bırakacakları bir yer bulamamaları. Hepimiz biliyoruz ki çalışan anaların çocuklarını bırakabilecekleri yerler kreşlerdir. Ama bugün ülkemizde bu sorun hiç ele alınmıyor, ne devlet ne de işverenler bu konu ya eğilmiyorlar. Oysa yasalarımız kadına çalışma hayatı ile analığını bağdaştırma yolunda eksik de olsa bazı haklar tanımış, işverenlere kreş açma konusunda bazı yükümlülükler getirmiştir. Fakat bu, hiçbir işveren tarafından uygulanmamaktadır.

Mevcut kreşlerin çoğu özel kreşlerdir ve çok pahalıdır. Bunların aylık ücretleri 500-1000 lira arasındadır. Asgari ücretin 1800 lira olduğu düşünürlürse emekçi anaların bu özel kreşlerden faydalanamıyacağı açıktır. Bunun yanında devlete ait sadece bir tek kreş vardır. Burada 168 çocuğa bakılabilmektedir. Bir de bakanlığa bağlı 6 ana okulu bulunmaktadır. Biz emekçi analar eğer işyerimizde kreş açılmasını sağlarsak bunun hem bizim hem de çocuğu'nuz üzerindeki yararları çok büyük olacaktır.

Biz analar için yararlıdır. Çünkü çocuğumuzun bakımından, sağlıklı bir şekilde yetiştirildiğinden emin olarak çalışabilecek, bütün günümüzü çocuğumuzu düşünmekle geçirmeyip işimizi daha dikkatli yapabileceğiz.

Kreşlerin çocuklarımız için yararları ise sayılmıyacak kadar çoktur. Bir kere çocuk diğer çocuklarla birlikte olacak, arkadaşlar edinecek, toplumla iyi ilişkiler kurmayı öğrenecek, yiyeceğini, oyuncaklarını diğer çocuklarla paylaşacaktır. Kısacası çocuk yalnız büyümekten kurtulacaktır. Bunun yanında çocuk eğitimi görmüş uzmanlar tarafından yetiştirilecek, sağlığı, beslenmesi kontrol altında olacaktır. Bakımı hiç te yaşlı bir ninenin veya komşunun bakımına benzemiyecektir. Böylece çocuğumuz kişiliğinin gelişmesinde en önemli çağ olan 0-6 yaş arasında eğitimsiz, sokakta ve bütün kötü etkenlerle karşı karşıya kalmaktan kurtulacak maddi ve manevi yönden tatmin olarak, ruhi ve bedeni bakımdan daha sağlıklı yetişecektir.

Türkiye'de, çocuklarımız sokağın eğitimine terkedilmiş durumdadır.

İşte; yukarıda gerekliliğini kısaca açıklamaya çalıştığımız kreşlerin biz çalışan analar ve çocuklarımız için yararlarını kavrayıp işyerimizde kreş açılması için işverenleri zorlamalı, toplu sözleşmelerde bu maddenin yer almasına, yasalarda verilen hakların geliştirilmesine yani 300 kadından az olan işyerlerinde kreş açılmasına çalışmalıyız. Çalışan anaların çalışma hayatı ile analığının bağdaştırılması yolunda derneğimizin açtığı kreş kampanyasına tüm analar katılmalıdır ki bu en doğal hakkımızı vermeyen işverenleri dava edip hakımızı elde edebilelim. Açtığımız kreş kampanyası ile ilgili haber daha önceki sayılarımızda yer almıştı. Bu kampanyaya katılacak analara derneğimiz ve İstanbul Barosu Avukatları gerekli yardımı yapacaklardır.

Eğer çalıştığımız işyerinde kreş varsa bunların Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım yurtları (Kreşler) hakkındaki tüzük maddelerine uygun olup olmadıklarını çalışan analar kontrol etmeli, uygun değilse işverenleri dava etmelidirler.

Çalışma hayatı analar için dert olmamalı.

Afrikalı Kadınlar ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞLARINDA Ön Safta

Afrika kıtasının emperyalizme, sömürgeciliğe karşı verdiği ulusal kurtuluş savaşları bu kıtanın hızlı uyanışını gösteriyor. Sömürgeciliğin ağır darbeleri altında ezilen bu halklar ekonomik, sosyal ve kültürel bağımsızlıkları adına kadın-erkek demeden fiilen mücadele etmişler ve halen de etmektedirler. Gerici, ırkçı rejimlere ve yeni sömürgeciliğe karşı verilen bu savaşında nüfusun yarısını oluşturan kadınların rolü çok büyüktür.

Bugün Afrika kıtasında bağımsızlığını kazanmış Angola, Gine-Bisau, Mozambik gibi ülkeler kadınları yeni kurulan düzende ülkenin kalkınması savaşında da yerlerini almışlar, bu ülkelerdeki kadın dernekleri kadın hakları elde etme çalışmalarına hız vermişlerdir.

Örneğin Angola kadınlarının mücadelesini örgütleyen OMA, kadınların ekonomik ve politik eşitliği, çocukların bakımı, beslenmesi, sağlığı için çalışmaktadır artık. Angola halkının kadın-erkek emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı verdikleri savaş Afrikada'ki öteki ülkelerin Zimbabwe, Namibio ve Güney Afrika halklarının ırkçılığa, sömürgeciliğe karşı yürüttükleri savaşta önemli bir güç kaynağı olmaktadır.

Yine ulusal kurtuluş savaşı veren Batı Sahrasında Kadınlar Birliğinin bir sözcüsü Simyat Sidi ülkesindeki kadınların verdiği mücadeleyi şöyle dile getirmektedir. «Kadınlar bulundukları yerlerde düşman propagandasını etkisiz hale getirmek için mücadele ettiler ve savaşçıların ulusal kurtuluş mücadelesini halka benimsetmeye çalıştılar. Bir halkın temeli ailedir. Eğer kadın mücadeleye katılmıyorsa kocası için bir yük haline gelir. Eğer kadının payı olmazsa toplum işbirliğinin yarısı felse uğrar Kadınlar başımıza bu felaketleri açan savaşın nedenlerini, istemeden girdiğimiz bu savaşın halkımıza nelere malolduğunu bilmelidirler. Uluslararası dayanışma ve dünya kadınlarının saflarımızda yer almalarıyla bu felaketlerin üstesinden geleceğimize olan inancımız tamdır.»

UDKF'nin yeni eylem programı

Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu UDKF, Kadın hareketinin önünde duran görevleri çözümlemek ve örgütlenme düzeyini daha da yükseltmek için tüm ülkelerin kadınları ile dayanışmaya hız veren bir eylem programı düzenlemiştir. Bu eylem programında özellikle Vietnam, Angola, Şili ve Güney Afrika kadınları ile dayanışmaya ağırlık verilmektedir.

Düzenlenen bu eylem programında bütün dünyada kadınların eğitimi için etkin kampanyalar yürütülecek, Birleşmiş Milletler Eğitim ve Kültür Örgütü (UNESCO) ile de işbirliği edilerek Asya, Afrika ve latin Amerika'da eğitim görevlisi olarak çalışacak kadrolar yetiştirilecektir.

Bundan başka Angola'da, bağımsızlığına yeni kavuşan Afrika halklarının sömürgeciliğe karşı yürüttükleri savaşta kadınların yeri konulu seminer düzenlenecektir. Temmuz ayında çocuk sorunları, eylülde ise emekçi kadınların sorunları üstüne Avrupa ülkelerinde seminerler yapılacaktır.

Ayrıca, Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu Genel Başkanı Freda Brown, Türkiye emekçi kadınlarının faşizme emperyalizme karşı verdikleri, bağımsızlık demokrasi mücadelesini desteklediklerini kadınların eşitlik, barış, ilerleme için güç koşullardaki savaşımlarında UDKF'nin en yakın ve sıcak dayanışmasını iletmiştir.

AÇIK OTURUM

Derneğimizin kuruluşunun birinci yılını İstanbul Tabip Odası'nda düzenlediğimiz bir Açık Oturum'la kutladık. Kuruluş yıldönümümüzde bizlerle bulunmak isteyen yüzlerce kişi izledi bu açık oturumu. Türkiye'de Kadın Sorunu konulu açık oturuma konuşmacı olarak Avukat Gülçin Çaylıgil, Yazar Nevzat Üstün, Sosyolog ve yazar Oya Baydar, İşçi Nimet Alkan, Sendikacı Gönül Taylan katıldılar.

Açık Oturum'u İlerici Kadınlar Derneği Genel Başkanı Beria Onger yönetti.

Kısa bir açış konuşması yapan Beria Onger Derneğimizin kuruluşunu, bir yıllık çalışmalarını ve bugün varılan nokta ve bu noktadan görülebilen kısa ve uzun hedefleri açıkladı.

Konuşmacılar kadın sorununun olduğunda ve irdelenmesi, mücadelesinin verilmesi gerektiğinde birleştiler. Yasalarda kadınları aşağılayıcı maddeler, yapılması gereken değişiklikler ve yasalara konması gerekli yeni maddeler konusunda görüşlerini Çaylıgil açıkladı. Gülçin Çaylıgil ayrıca kadın sorununun sınıfsal temeli olduğunu ve bunların düzelmesinin bugün yasalar çıkarmakla hallolmıyacağına inandığını sözlerine ekledi.

Yazar Nevzat Üstün'se değişik yapı ve sistemlerdeki ülke halkları ve kadınlarının yaşamları konusundaki izlenimlerini aktardı.

Oya Baydar, kadın sorununun sınıfların ortaya çıkısıyla tarihte baş gösterdiğini, sömürüye dayanan tüm sınıflı toplumlarda sürdüğünü ve ancak sömürünün ortadan kalkmasıyla çözüme ulaşacağını belirtti. Bu konuya çarpık ve yanlış yaklaşımları, bunların neden başarı şanslarının olamadığını ayrıntılı olarak açıkladı. Konuşmacı daha sonra kadınların kendilerinin sömürünün ortadan kaldırılması mücadelesine katılmadıkları sürece ne kadınların gerçek eşitliğe kavuşabilecekleri ne de onların katkısı olmadan bu mücadelenin başarıya ulaşamıyacağına inandığını belirterek sözlerini bitirdi.

İşçi kadınların sorunlarını dile getiren Nimet Alkan konuşmasında şunları söyledi: «Bugün analık i!· çalışma hayatı bağdaşmaz durumdadır. Bir süre önce çalıştığım işyeri kapandı. Bundan sonra iş için müracaat ettiğim yerler hamileliğim nedeniyle yüzüme kapandı. Toplum tarafından analara hiçbir hak tanınmadığı gibi bu durumda çalışma hayatında zorluklarla karşılaşıyor kadınlarımız. Eşit işe eşit ücret alınması koşulları yaratılmıyor, hak isteme, arama mücadelesinde ürkek ve geri kalıyorlar. Kadınlarımıza, sendikal, politik mücadeleler sadece erkeklere has işler olarak kabul ettirilmeye çalışılıyor. Kadınlar ancak sendikalarda, meslek örgütlerinde, partilerde erkeklerle omuz omuza mücadele vererek haklarına sahip çıkmalıdırlar. Ayrıca kadın olmaktan doğan özel sorunları için kadın derneklerinde, özellikle köylü kadınların, ev kadınlarının sorunlarını da sınıfsal temelinden soyutlamadan mücadele veren kadın örgütlerinde aktif olarak mücadele vermelidirler.»

Gönül Taylan ise, kadın sorununun ortaya çıkışından günümüze dek gösterdiği gelişimi, mücadeleleri, günümüzdeki kadın sömürüsünün varlığını, biçimlerini düşünsel plandaki yansımalarını, mücadele yöntemlerini ve özellikle bugünkü mücadele biçimleri konusundaki görüşlerini diğer konuşmacıların görüşlerine atıflar yaparak anlattı. Bu sorunun çözümü için sömürü ortadan kaldırılmadan önce de yapılacak şeyler olduğunu açıkladı. Bunun için kadınların mesleksel örgütlerinde günlük mücadeleleri içinde aktif olmalarını sağlamak gerektiğini bu yüzden kadın derneklerine, derneklerin kadın kuruluşlarına çok iş düştüğünü söyledi. Gönül Taylan sözlerini «sömürü ortadan kalksa bile daha uzun yıllar kadınların gerçek eşitlik mücadelesi vermeye hazırlıklı olmalıdırlar» diyerek bitirdi.

20 YILDA EMEKLİLİK

«Çalışan kadınlar sevinç içinde», 20 YILDA EMEKLİLİK NİHAYET YASALAŞTI,» «Çalışan Kadınlara yeni haklar tanındı.»

Günlük gazeteler kadınlara tanınan 20 yılda emekli olma hakkını bu manşetlerle müjdeledi!

Gazeteler bir yana, pek çok kadın kuruluşu da bu yasayı sevinç içinde karşıladıklarını belirttiler. TRT'ye, basına sözlü-yazılı demeçler vererek kadınlara yeni haklar getiren bu yasayı çok olumlu karşıladıklarını bildirdiler. Kadın hakları savunucusu olduklarını iddia eden kuruluşların bu tavırları, onların ne denli gerçek kadın hakları savunucusu olduklarının ölçütü oldu. Emekçi kadınlar tarafından bu olayla bir kez daha yargılandılar.

Yasa çıkarılmadan çok önce yayınladığımız ve dağıttığımız bildiriler, gazetemizin çeşitli sayıları ve açtığımız imza kampanyası ile çıkarılması düşünülen yasa tasarısı ile ilgili görüşlerimizi açıklamaya çalıştık Cumhurbaşkanına, fabrikalardaki emekçi kadınlardan topladığımız 5000 imzalı dilekçeyi, yasa kesinlesmeden gönderdik. Gönderdiğimiz dilekçede yasanın emekçi kadınların isteği doğrultusunda olmadığını, bu şekliyle de hiç bir anlam taşımadığını belirttik. Derneğimiz kurulduğundan bu yana ısrarla üzerinde durduğumuz, sık sık tekrarladığımız, ve önerdiğimiz biçimde gerçekleşmesi için çaba harcadığımız kadınların 20 yılda emekli olmaları hakkı, tüm emekçi kadınların ortak istekleri idi ve böylecede yığınlara maloldu. Yasayı bu şeklivle çıkaranlar hiç bir emekçi kadını aldatamadıklarını çok geçmeden anlayacaklardır.

DERNEĞİMİZ'DEN HABERLER

Derneğimizin ilk olağan Genel Kurulu 4 Temmuz 1976 Pazar günü saat 10'da Merter'de, Ahmet Kutsi Tecer Caddesi No: 10 Kat. 7 de toplanacak. Kongreye katılacak delegeleri Şube Genel Kurulları seçmiş bulunuyor.

En son 12.6.1976 günü Zonguldak ve Antakya Şube genel kurullarının da yapılmasıyla tüm şubelerimizin genel kurulları tamamlanmış oldu. İstanbuldaki Şube Kongreleri sonuçlarını ve yeni seçilen yönetim kurullarını geçen sayımızda bildirmiştik. Bu sayımızda da İstanbul dışındaki 5 şubemizin yeni yöneticilerini tanıtıyoruz.

ŞUBE KONGRELERİ

ANKARA: Yeter Göksü, Melsa Ararat, İncilay Dağlı, Füsun Korkmaz, Mahinur Ergun, Safiye Yücel, Naciye Babalık.

İZMİR: Semra Kerkütlü, Ayfer Tenik, Fergül Özgüven, Ayşe Sarıca, Tülin Bahar, Fatma Ba[illegible], Halime Erçetin.

BURSA: Yıldız Kurtuluş, Fatma Uysal, Yelda Durak, Nazik Demirkan, Gülnaz Gedik.

ANTAKYA: Lümeys Yetim, Şahnur Büyükkaya, Fatma Yakar, Gülhan Keleş, Nadire Mengüllüoğlu.

ZONGULDAK: Aysel Aydın, Gülşen Alpdündar, Hadiye Zor, Nural Conkay, Gönül Akın

---

Unesco Türkiye Milli Komisyonu'nun düzenlediği «Kadın sorunu ve Eğitimi» seminerinin hazırlık çalışmaları başlayacaktır. Bu çalışmalara Derneğimiz Ankara Şubesi katılmaktadır.

---

kitap ve broşür yayınına başladık

Derneğimiz çeşitli konularda kitapcık yayınına başlamıştır. Bunlardan ilki «Kadın sorununun tarihsel gelişimi» adı ile yayınlanmıştır.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK ile derneğimizin ortaklaşa hazırladıkları «Ana ve Emekçi Olarak İşçi Kadının El Kitabı» adlı bröşür yayınlanmıştır. Bu küçük el kitabının amacı, kadın emekçileri, genel olarak çalışan kadınlar, özel olarak analık ve emekçiliği beraberce yürüten kadınlarla ilgili yasal haklar konusunda aydınlatmaktır.

Bu sayısıyla gazetemiz bir yılını doldurmuş bulunmaktadır. Bir yıl içinde sayısı 5000 den 10000'e çıkan gazetemiz abone sayısı da 1000'i aşmıştır. Gazetemizin daha iyi koşullarda çıkabilmesi için ABONE BULALIM, ABONE OLALIM...

ANA-ÇOCUK VE KADIN SAĞLIĞI ÜZERİNE SOHBET

İlaç Kullanırken nelere dikkat etmeli?

Vücudumuza son derece yabancı bu kimyasal maddeleri ancak hasta olduğumuz zaman ve bir doktorun tavsiyesine uygun olarak kullanmalıyız. Halbuki Türkiye'de ilaç çoğunlukla bir doktora danışılmadan kullanılır, eğer netice alınmazsa ancak o zaman doktora başvurulur. Bu ise son derece kötü ve çok tehlikeli bir alışkanlıktır. Çünki bir ilacın faydaları yanında vücudun bir çok organlarına örneğin karaciğer, böbrekler, mide, kan elemanları, sinirler ve hatta deride zararlı tesirleri vardır. Bazı ilaçlar güneş ışınlarına karşı cildi hassaslaştırırlar ve neticede toksik kaynaklı allerjik cilt hastalıklarına yol açarlar. Örneğin sülfamid grubu ilaçlar. Bu ilaçları alan şahısların güneşte fazla gezinmemeleri gerekir.

Ayrıca bir ilacın yeterli miktarda ve yeterli zamanda kullanılmaması halinde hastalık tam olarak geçmiyeceği gibi o ilacın hastalık üzerindeki etkinliği de zamanla azalır, hatta kaybolur. Antibiyotik dediğimiz mikroplar etkili ilaçlar bu gruptandır.

Doktor hastasına ilacın kullanım şeklini anlatırken hasta onu dikkatle dinlemeli ve anlamadığı bir husus varsa hemen sormalıdır. Ayrıca eczaneden ilaç alınırken bir defa da eczacının tarif şekli dinlenmeli, arada bir fark varsa bunu eczacı veya doktordan tekrar sorup öğrenmelidir. İlacı kullanırken hasta iyileşse bile ilacın tamamı kullanılarak bitirilmelidir. Kullanılmayan ilaçlar güneşten ve sıcaktan korunmalı ve özellikle çocukların erişemiyeceği bir yerde saklanmalıdır.

Günde birkaç defa alınması gereken ilaçlar eşit aralıklarla içilmelidir. Bu şekilde ilaç, kandaki etkin düzeyinin altına düşürülmemiş olur. Aç karnına alınması gereken ilaçlar vardır. Aslında ilaçlar çoğunlukla tok karnına alınır. Ağrı kesici ilaçlar, romatizma ilaçları ve kortizonlu ilaçlar mutlaka tok karnına alınmalıdır. Çünkü bu ilaçlar aç karnına alındıklarında mide delinmesine sebep olabilirler.

Ayrıca bazı ilaçlar alışkanlık yaparlar. Hasta kullanma esnasında böyle bir durumu farkederse hemen doktora başvurmalıdır.

Bazı ilaçlar da dikkati azaltır, refleksleri zayıflatır, hatta uyku verirler. Bu çeşit ilaçları kullanan şahıslar herhangi bir araç kullanmamalı, aşırı dikkat isteyen yerlerde, yüksek yerlerde çalışmamalıdırlar. Bu sebeple hastanın mesleğinin ve çalışma koşullarının doktor tarafından bilinmesinde çok büyük yarar vardır.

Sözümüzü, kesin bir endikasyon yoksa hiç kimsenin, özellikle gebe kadınların kendiliğinden ilaç kullanmamaları gerektiğini belirterek bitirelim.

Dr. SALİH AKFIRAT
Deri ve Zührevi Hastalıkları Mütehassısı

Derneğimiz Genel Merkez Adresi: Emniyet Mah Taşkent sok No: 12/2 ÇELİKTEPE - İSTANBUL

İlerici Kadınlar Derneği adına sahibi: **BERİA ONGER**
Yazışleri Müdürü: **ZUHAL MERİÇ**
YENİ OFSET BASIMEVİ

Yazışma adresi: **Horhor Cad. Tayyareci Orhan Sk. No: 7/1 Aksaray-İstanbul**
Fiyatı: **200 kuruş**

5-7-1976